

Et voilà!
Verhalen uit de Dordogne

Asjha van den Akker

*

Et voilà!

Verhalen uit de Dordogne

Auteur: Asjha van den Akker
Omslagontwerp: Hugo de Boo
Foto auteur: Mireille Muller
ISBN: 9789402188813
©2019

Voor Ed

Voorwoord

Asjha, mijn vrouw, was niet echt een fan van Frankrijk. Ze vond Spanje spannender en de Fransen ingewikkeld. Dat laatste is waar. Maar ze zijn ook hartelijk, koesteren tradities, kunnen briljant lekker koken en maken nog briljantere wijn.

We waren nooit van plan om in Frankrijk een huis te kopen. Maar we deden het toch, in 2012. We verwachtten er alles van maar niet dat het leven tussen onze dorpsgenoten zó leuk zou zijn. Meer dan dat, het heeft ons leven verrijkt.

Vanaf het begin hadden we regelmatig aanloop van vrienden en familie. Na de eerste oh's en ah's over de aanblik van ons dorp, het huis en de immer belangstellende buurvrouw kwam altijd de vraag: wat gebeurt er hier zoal?

Ons antwoord was dan altijd: eigenlijk helemaal niks. Tenminste, op het eerste gezicht. Want naarmate we het dorp, de omgeving en de mensen beter leerden kennen, bleek er achter alle rust en vredigheid een schat aan verhalen schuil te gaan.

En dus is Asjha gaan schrijven over het wel en wee van onze dorpsgenoten en het dorpsleven, over typische gebruiken en andere dingen die haar opvielen en bijbleven. De manier waarop ze dat heeft gedaan – de verhalen zijn vermakelijk, soms ontroerend en altijd naar waarheid – maakt me trots; het is een plezier om ze te lezen.

Niet iedereen die we in Campagnac-lès-Quercy mochten begroeten, is nog onder ons. Met *Voilà!* herdenken we ook Rick en Anne, vrienden die zich bij ons thuis voelden en nu ergens zijn waar hij voor eeuwig ganzenlever kan eten en zij witte wijn kan drinken. Ze zitten in ons hart en worden gemist.

Ed, de man van Asjha

Vive La France!

Frankrijk is mijn grote liefde. Maar Spanje was mijn eerste. Ik deed er twee keer een talencursus en werd er één keer verliefd op de docent. Ik dronk er liters *tinto de verano*, rode wijn met citroenlimonade, en ik at er ontelbare tapas. Ik lifte met een vriendin duizenden kilometers kris kras door het land – geloof me: op de achterbank leer je echt Spaans spreken – zat bij een stierengevecht en klapte mee bij ieder flamenco optreden.

Thuis luisterde ik naar Spaanse muziek en ging naar Spaanse restaurants, dat laatste meer voor de gezelligheid dan voor het eten. En: ik ging op flamenco. Zonder veel talent maar met in Spanje op maat gemaakte flamencoschoenen stampte ik enthousiast de pees in mijn rechtersvoet kapot. De schoenen bleken toch iets te klein op maat gemaakt.

Spanje raakte op de achtergrond. Want liefdes komen en gaan, zo gaat dat in het leven. Net zo goed dat ik nu geen verkering meer met Appie van der Z. zou willen hebben. Toen ik vijftien jaar was kon ik me echt niets romantischer voorstellen dan samen met Appie zijn krantenwijk lopen en shaggies roken.

Tijden veranderen, godzijdank.

In 2010 gingen we op vakantie in Frankrijk. Omdat Ed dat zo graag wilde. Omdat hij Frankrijk geweldig vindt en daar al heel vaak was geweest. Ik vond alleen Parijs te doen. Maar ik liet me overhalen en ging mee naar het land van de ‘arrogante kikkervreters die geen woord Engels spreken en altijd chagrijnig zijn tegen toeristen’.

We maakten een rondje door Frankrijk, bezochten steden en dorpjes, sliepen bij Franses thuis, reden langs kilometers lavendel en zonnebloemen, bezochten

kastelen, veel winkels en nog veel meer restaurants, genoten van lunch en diner en van rood, rosé en wit.

Toen was ik om.

Want de Fransen bleken stuk voor stuk heel aardig te zijn, het eten en de wijn fan-tas-tisch, de natuur ongelooflijk en de taal, de muziek en de huizen prachtig. En omdat je soms gewoon moet doen wat goed voelt, kochten we in 2012 de oude kruidenierswinkel in het dorp Campagnac-lès-Quercy.

Nu voel ik me een begenadigd mens. Ik heb nog jaren Franse muziek, boeken en films in te halen. Nog kilometers kust te verkennen, nog heel veel steden en dorpen te ontdekken. Ik moet de taal nog onder de knie zien te krijgen, alle restaurants uit de Michelin gids nog proberen.

Ik ben rustig begonnen met de wijnen en de restaurants bij ons in de streek en de markten en de dorpsfeesten uit de omgeving. En al dat moois hebben we de afgelopen jaren gelukkig al met veel vrienden, familie en *chambre d'hôte*-gasten kunnen delen.

Frankrijk.

Ik werd er verliefd op en ben er heel snel van gaan houden. Eigenlijk net zoals met Ed. Want je weet wanneer het goed zit. Dat voel je.

Zullen we een huis in Frankrijk kopen?

Met het kopen van mijn eerste huis in Amsterdam wist ik precies wat ik wilde: een leuke etage met een balkon op het zuiden, beslist een ligbad en het liefst buiten het centrum (want te duur). Verder had ik geen wensen.

Uiteindelijk kocht ik een benedenwoning midden in het centrum met een douche en een patio op het oosten. Want het is waar, zegt de dochter van een makelaar: al klopt het op papier als een zwerende vinger, je weet pas echt wat je zoekt als je ergens binnenkomt.

Na het huisje in de Jordaan wilden Ed en ik samen een huis kopen en wisten we precies wat we zochten: hij een grote keuken met kookeiland, ik een slaapkamer met openslaande deuren naar een tuin. Uiteindelijk kochten we een huis met een smalle keuken zonder kookeiland en een slaapkamer met een openslaand raam. We hebben er jaren met veel liefde en plezier gewoond.

Daarna begon het avontuur ‘Zullen we een huis in Frankrijk kopen?’. We wisten precies wat we wilden: een vrijstaande boerderij met een grote schuur die we konden verbouwen tot een *gîte* of een *chambre d’hôte* met een aantal kamers. Op maximaal acht uur rijden van Amsterdam.

Jongens, jongens, wat hebben we veel vrijstaande boerderijen met grote en kleine schuren bezichtigd. Eén specifieke boerderij, op een plek waar volgens de routeplanner sowieso de wereld ophield, sprak ons erg aan. Daar wilden we de dag na de bezichtiging nog een keer zonder makelaar gaan kijken.

‘Was het nou bij deze boom naar links?’, vroeg Ed.

‘Nee, het was ergens met van die struiken aan de rechterkant’, zei ik.

Nooit meer teruggevonden. Nee, dat was geen aanrader als we daar ooit gasten wilden ontvangen.

Oh ja, had ik al gezegd dat Ed weleens een paar lampen had opgehangen en dat mijn doe-het-zelf ervaring vooral bestond uit het kijken naar klus-programma's? En had ik ook al gezegd dat Ed tijdens onze zoektocht in elk dorp waar we kwamen, om te lunchen of even een glas wijn te drinken, met iedereen aan de praat raakte? Toch wel leuk dat contact, maar dat wordt lastig met burens die zo'n drie kilometer verderop wonen.

Oh en nog iets, wat bleek? We zochten in een departement waar het eigenlijk altijd regent.

Ed vond een huis op internet, in de Dordogne, een streek waar we allebei nog nooit waren geweest. Het leek een beetje op ons huis in Amsterdam: ook een oud winkelpand met een grote tuin. Op de foto's zag het er leuk uit, we konden alleen niet zien of er een eetkamer was. En waar die dan wel was. Enne, het was ook geen boerderij. En ook geen acht uur rijden.

Op een mooie dag in februari vertrokken we voor een bezichtiging en onderweg begon het te sneeuwen. Op de radio hadden ze het over de ergste sneeuwval in Frankrijk sinds jaren. Het laatste stuk zijn we met onze kleine Fiat 500 schuivend en slippend met vijf kilometer per uur over landweggetjes heen en weer gegleden om uiteindelijk in Campagnac-lès-Quercy te arriveren.

We belden onze Nederlandse makelaar dat we er waren maar hij wilde afhaken, het was te glad om bij hem de heuvel af te rijden.

'Ja, hallo, wij hebben net elfhonderd kilometer gegleden en gereden, wil je een huis verkopen of niet?'

Blijkbaar wel, want hij pakte toch zijn auto en parkeerde die al glijdend in een berg sneeuw op het weiland van zijn buurman. Gelukkig had zijn broer

een auto met sneeuwkettingen en die wilde hem wel brengen.

M. de makelaar (inmiddels een goede vriend) deed de deur van het huis open. Ed en ik liepen richting de keuken en stonden in wat nu onze eetkamer is. We zagen de openslaande deuren naar het terras en keken elkaar aan. Toen wisten we het. Dit was het. Dit wordt het. Dit is het. En dat alles zonder dat we de rest van het huis hadden gezien.

E., de broer van M., heeft gedurende de hele bezichtiging fluitend door de dik besneeuwde tuin gewandeld. Ook hij zag dat het goed was.

Madame Vinette

Ons Franse huis werd vroeger bewoond door het gezin Vinette. *Monsieur* en *madame* Vinette kochten het huis in de jaren '60 en stichtten er hun gezin. *Monsieur* runde de *épicerie*. Hij verkocht er allerhande producten; meel, kruiden, soda, touw en zeep, maar ook pillen en poedertjes voor de boeren uit de nabije omgeving die koeien met hoofdpijn of schapen met keelklachten hadden.

Aan de balken in de winkel hingen producten die *monsieur* Vinette zo voor het grijpen moest hebben, de haken zaten er nog toen we het huis kochten.

Madame Vinette verkocht vanachter een kleine houten toonbank sigaretten. Ze kregen in dit huis vijf kinderen. De huiskamer van de familie was vanwege de winkel op de eerste verdieping bij de houtkachel en in de drie slaapkamers sliepen zeven mensen.

Monsieur Vinette had een passie: de tuin. Hij legde bloemenperken aan in de buurt van het terras en zorgde voor een gevarieerd aanbod van struiken en bomen in de rest van de tuin. Hazelaars, goudenregen, heesters, kamperfoelie en een trompetboom. Meerdere pruimenbomen, een appel- en een perenboom, een pruikenboom en een krulwilg. Elk vrij uurtje was hij in de tuin te vinden en die was door zijn groene vingers *toujours impeccable*.

Toen de kinderen het huis hadden verlaten, *monsieur* Vinette was overleden en *madame* Vinette er alleen woonde, bleef de oudste zoon de tuin onderhouden zoals zijn vader dat ook al die jaren gedaan had. Ook toen *madame* Vinette bij haar oudste dochter ging wonen, bleef de oudste zoon trouw ieder seizoen de tuin onder handen nemen.

Bij de aankoop van het huis maakten we pas bij de notaris kennis met *madame* Vinette. Een frêle,

stille, ietwat streng ogende, oudere dame. Haar oudste zoon en dochter deden het woord, de oude dame zelf zat er wat afwezig bij.

Om de koop en verkoop te vieren nodigde de familie ons uit om iets te drinken in het restaurant van Campagnac-lès-Quercy. Ook daar ontdooide de oude dame niet. Ze leek eerder wat moe. Ed vroeg haar of zij nog een laatste keer het huis wilde zien.

‘*Non*’, zei de oude dame.

‘Echt niet, nu kan het nog?’, probeerde Ed.

‘*Non*’, zei de oude dame.

‘Laten we er dan allemaal naar toe gaan.’

Dat vond ze wel goed.

Madame Vnette stapte over de drempel van haar oude huis en liep in een rechte streep naar de eetkamer en van daaruit het terras op. Op het uiterste puntje van het terras bleef ze staan en keek de tuin in. Haar dochter en zoon lieten haar even begaan.

Toen ik naar haar toe liep zag ik dat de tranen over haar wangen stroomden.

Plotseling werd me veel duidelijk. In het huis hadden we nog wat persoonlijke dingen gevonden: een spiegel, een kapstokje, een vaas, een verdwaalde foto. Alsof er iemand met weinig interesse ingepakt had en snel vertrokken was. Het huis deed *madame* Vnette niet zoveel, maar de tuin, in de tuin zat de ziel van haar man. En die miste ze. En daar moest ze nu weer afscheid van nemen.

Onderweg

Ooit werkte ik bij het televisieprogramma De Vakantieman met wijlen Frits Bom en van hem leerde ik de belangrijkste les die er is over vakantie: neem een paar dagen vrij voordat je op vakantie gaat.

Hij had gelijk. Het doet niet veel voor je gemoed om op vrijdagmiddag alles uit je handen te laten kletteren, je koffer vol te proppen en nog diezelfde avond in de auto of het vliegtuig te stappen. Neem een weekend, een dag of tenminste een ochtend vrij en slaap uit, koop nog een flesje zonnebrand, leg alles klaar en pak dan je koffer in. Dan kun je genieten van je vertrek naar je vakantieadres.

Voor ons is de rit naar de Dordogne onze voorvakantie. Ook al zou ik er soms het liefst met een vingerknip willen zijn, de uren met z'n tweetjes in de auto zijn heerlijk.

Door de vele ritten op en neer weten we precies hoe we ons elfhonderd kilometer lang moeten vermaken. Ik kan inmiddels een aardig potje Franse klassiekers (fonetisch) meezingen want speciaal voor deze gelegenheid hebben we Franse muziek op cd's gebrand. Ook de radiozender Nostalgie met *les plus grandes chansons* is een uitkomst: urenlang oude hits met weinig gebabbel en als ze wat zeggen is het dat ze straks dies-cóoo gaan draaien (het blijven wel Fransen, hè?).

Bij de Action hebben we voor een habbekrats woordenboeken aangeschaft. Ieder verkeersbord dat we passeren waar een tekst op staat die ons niks zegt - oké, die mij niks zegt - zoek ik op. *Mille étangs*, wat zijn *étangs*? Aha, vijvers dus. We kochten daar ook voor pak-'m-beet een euro een talencursus Frans op cd, ingesproken door een oude heks. Als we een uurtje in moordend tempo afgeblaft willen worden door het

strenge kreng zetten we die op. De strekking van de cursus is trouwens niet *très sympa*: ik kan straks in vloeiend Frans zeggen dat een louche type met een doorzichtige smoos mijn handtas uit de auto gestolen heeft bij de grensovergang.

Luisterboeken zijn trouwens ook geweldig. Dankzij een kinderboek over Frankrijk weten we nu dat *monsieur* Poubelle in Parijs woonde en zich zo ergerde aan vuilnis op straat dat hij de prullenbak bedacht. En dat *le croissant* eigenlijk uit Oostenrijk komt.

Thrillers zijn helemaal het einde, Ed en ik hebben zelfs wel eens vijftig kilometer extra gereden omdat we midden in een spannende ontknoping zaten.

Maar het allerleukste is natuurlijk elkaars gezelschap. Samen plannen en lijstjes maken. Hardop meezingen. Genieten van het uitzicht en van de zon die steeds feller begint te schijnen. Lekker slap ouwehoeren of het - voor de discussie - even totaal niet met elkaar eens zijn. En een beetje bladeren in de Michelingids om misschien toch even de weg af te gaan en ergens te lunchen?

Hoe dan ook, tijdens deze voor-vakanties genieten we vooral van het idee dat we straks weer in Campagnac-lès-Quercy zijn.

Oh, en mijn eigen Frits-Bom-wijze-les: neem een na-vakantie. De autorit naar huis is namelijk een prima manier om de we-zijn-weer-terug-depressie heel zachtjes aan te laten komen.

Le facebook

De Fransen zijn wat betreft hun taal heel erg *straight*: Frans is Frans. In Nederland, Engeland, Duitsland, Denemarken en Italië zeggen ze computer als ze een computer bedoelen. In Spanje gooien ze er een olé-sausje over heen en zeggen ze *computadora*. In Frankrijk zeggen ze *ordinateur*.

In de meeste dorpjes bij ons in de buurt, waar de oorspronkelijke bewoners wat ouder zijn, staat een *ordinateur* niet in de top tien van de eerste levensbehoefsten: dat zijn natuurlijk eend, rood, wit, rosé, kaas, truffel, brood, croissants, walnoten en ganzenlever. Geen *ordinateur*, dus ook geen Facebook om uren op rond te hangen. Maar hoe weet iedereen dan waar wat te beleven valt? Waar een *marché aux puces* (vlooiemarkt) is, hoe laat het schapenfeest in Besse begint en of er donderdag óf vrijdag *moules-frites* in Saint-Laurent-la-Valleé is?

Tijdens onze eerste zomer in Campagnac-lès-Quercy zagen we vanuit de tuin regelmatig auto's stoppen aan de rand van het dorp. Altijd op dezelfde plek. De auto's bleven er met draaiende motor staan en reden dan weer weg.

Huh? De weg kwijt? Illegale dump van het een of ander? In de struiken piesen? Even met iemand uit het dorp kletsen? Wel gek, altijd op dezelfde plek. Nee, niets van dat alles. We kwamen er achter dat daar een houten bord stond. Een bord met allerlei flyers, klein, groot, geprint en gedrukt, in kleur of zwart-wit. Met alles wat er de komende tijd in de buurt te doen is. *Le Facebook* van de omgeving.

Als je niet zo'n bord in de buurt hebt dan weten de flyers je wel op een andere manier te vinden. Namelijk onder je ruitenwisser. Ga naar een supermarkt en als je een uur later terugkomt zit er voor een volle week

aan activiteiten onder je ruitenwisser. Bij elke supermarkt trakteren ze weer op andere flyers. Dat levert een mooie geografische verscheidenheid op. Sommige activiteiten zijn twee dorpen verderop, andere weer wat langer rijden.

Zo hebben Ed en ik, altijd wel op zoek naar 'iets wat we eigenlijk niet nodig hebben', al menig fotogeniek, anders-echt-nooit-gevonden-dorpje bezocht voor een brocante of een dorpsfeest. De dochter van mijn beste vriendin maakt goede sier in de klas met haar stoere cowgirl-jack met echte konijnenstaartjes van een euro. Ze is overigens in de veronderstelling dat het nep-konijn is dus dat houden we zo.

Ook de restaurants die flyers uitdelen verdienen een bezoek. Hier geen iens.nl dus laten Ed en ik ons lekker verrassen want qua eten kan je je hier eigenlijk nergens een buil aan vallen.

Dus: verlaat de gebaande paden en sla dat stille weggetje in, want daar maak je kennis met een menukaart en mensen over wie je nog jarenlang opschept bij vrienden en familie. En omdat je al die zelf gevonden marktjes en restaurants nergens kan *liken* blijft het altijd jouw ontdekking. Ook wel eens lekker. Toch?

Le supermarché

Omdat Ed altijd (erg lekker) kookt, doet hij de inkopen voor het eten. Hij gaat naar de groenteboer, visboer, bakker en slager en ik doe de rest. Ik koop bloemen, tandpasta, een cadeautje voor iemand en haal iets voor bij de borrel. De leuke dingen dus.

Een paar jaar geleden woonden we in Amsterdam om de hoek van de Albert Cuypmarkt. Op zaterdag ging Ed naar links en ik naar rechts de markt op en zagen we elkaar thuis weer. In Frankrijk doen we samen boodschappen.

Ik ben dol op *le supermarché* waar werkelijk alles onder één dak te vinden is. Het maakt me niet uit welke we bezoeken, als 'ie maar groot is. En eigenlijk is onze routine niet zo anders dan in Nederland. Ed gaat naar links en ik naar rechts. Allebei met een missie.

Jaren geleden was ik met mijn beste vriendin in een *supermarché* in de Languedoc. Haar geheime minnaar (want bezet) had haar gevraagd om douche-schuim van Tahiti mee te nemen: vanillegeur. Het spul kostte geen drol, dus kochten we allebei een voordeel-pak en daarna was ik ook fan. In Frankrijk douchen we met allerlei exotische varianten. Vriendin C. is er ook dol op: voor haar moeten we altijd de kokosvariant mee naar Nederland nemen.

Eén van de vier broers van Ed, die regelmatig bij ons in Frankrijk klust, is net zo dol op koken als Ed. Voor hem nemen we de drieliterfles olie van Tramier mee. En voor een andere *gourmand* slepen we met regelmaat blikken met *confit de canard* mee naar huis.

Al mijn zwangere vriendinnen hebben Sophie *le giraffe* gekregen. Het is een beroemd piepspeeltje dat al ruim vijftig jaar in het supermarktassortiment zit. Sophie heeft al bij miljoenen baby's in Frankrijk in de wieg gelegen. Het materiaal van de giraf is zo kind-

vriendelijk dat een pasgeborene Sophie zonder problemen kan aflikken of haar in zijn geheel kan opeten. In Nederland is Sophie ook te koop, maar dan wel twee keer zo duur.

Verder kochten we in *le supermarché* een nieuwe stofzuiger (omdat de experts die beweerden dat onze oude stofzuiger niet bestand was tegen het opzuigen van allerlei bouw materiaal zoals stuc, spijkers en zaagsel gelijk kregen), teenslippers (want die kleur had ik nog niet), motorolie, een droogrek, soepkommen en we hebben er ook wel eens een busje gehuurd.

Zo nu en dan zoek ik tussen de gangpaden Ed weer op. Die heeft gepofte bieten in zijn wagentje liggen (jammie) en maakt trefzeker een keuze uit vierenveertig verschillende soorten room. Hij twijfelt nog bij een fles Pomerol van 85 euro (toch maar niet gedaan).

Voor chocola nemen we altijd samen ruim de tijd. *Le supermarché* heeft namelijk een complete muur met alle soorten en merken.

‘Oh, ze hebben chocola met zout, lekker!’

‘Nemen we puur of melk?’

‘Of zout en karamel?’

‘Of alleen karamel maar dan met amandel?’

‘Of met zout, karamel én amandel maar dan in melk of puur?’

‘Zeg jij het maar.’

‘Nee, zeg jij het maar!’

‘Allemaal maar doen dan?’

Bon!

En dan naar de kassa. In Nederland lijk ik altijd de verkeerde rij te kiezen. Dat kan in Frankrijk niet. Want al heeft de vrouw voor je nog zo weinig op de band liggen, ze kan familie, vriendin of een vaste klant van de caissière zijn. De caissières, gekleed als stewardessen en trotse draagsters van het naambordje *hôtesse de caisse*, nemen uitgebreid de tijd om even bij te praten. Of ze helpen met veel geduld het oudere stel

voor je met het invullen van de betaalcheque (*oui*, ze bestaan nog in Frankrijk).

Maar het wachten loont altijd, want straks zijn wij aan de beurt en krijgen we dezelfde warme glimlach en aandacht als de klant voor ons.

J'adore le supermarché!

De witte van Besse

Stel jezelf een Fransman voor. Wat zie je? Alpinopet? Stokbrood onder de arm? Snor? Glas wijn in de hand? *Non madame, non monsieur*, niet iedere Fransman ziet er uit als Ilja Gort.

De Echte Fransman herken je pas als je een tijdje in Frankrijk zit. En als je eenmaal weet wat een Fransman een Echte Fransman maakt, is het overduidelijk. Dan sla je jezelf met de vlakke hand tegen het voorhoofd en begrijp je niet waarom je dit niet veel eerder gezien hebt. De Echte Fransman heeft namelijk een wit busje.

En witte busjes komen in alle soorten en maten voor. Maar... en dit is belangrijk: ze zijn niet alleen wit, ze rijden zonder reclame. Soms zie je in Frankrijk een wit busje rijden met de naam van een bedrijf aan de zijkant, maar dat telt niet. Dat is een bedrijfsbusje, door een directeur aangeschaft en daar rijdt een werknemer in. De Echte Fransman rijdt in een witte bus zonder reclame en niemand weet wat hij precies vervoert.

Ed leende ooit een grote witte bus van vriend D. om een aantal meubels van Amsterdam naar Frankrijk te vervoeren. Een witte bus zonder reclame. Toch werd hij door de Franse politie met zwaailichten van de weg gehaald.

‘Ja, leuk geprobeerd *monsieur*, maar een witte bus met een Nederlands kenteken, daar trappen we hier natuurlijk niet in.’

Toen Ed in goed Frans uitlegde dat hij onderweg was naar ons huis in de Dordogne, werd er vriendelijk gelachen en geschouderklopt. Ze herkenden in Ed de witte-bus-beginning.

Op weg naar Campagnac-lès-Quercy stoppen we vaak bij een hotel even voorbij Parijs voor een over-

nachting. De hotelparking lijkt te fungeren als een conferentieoord voor witte busjes. Grote, kleine, vieze, gedeukte en spiksplinternieuwe witte busjes. Als een geheime samenshoring staat het hele parkeerterrein er hutjemutje vol mee. We hebben nog nooit een chauffeur gezien en als we 's ochtends vroeg wakker worden zijn alle witte busjes spoorloos verdwenen.

Ook op *Le Bon Coin*, de Franse Marktplaats, sterft het van de witte busjes. De Echte Fransman koopt namelijk graag een nieuw/oud wit busje van een andere Echte Fransman. Daar wordt een tipje van de witte-busjes-interieur-sluier opgelicht: sommige busjes zijn van binnen helemaal betimmerd met vakken voor gereedschap, stokbroden of opklapbedden. Of ze zijn helemaal gestript zodat er met gemak een kudde schapen of onderweg aangereden wild in kan.

Vorige zomer begaf onze auto het en die stond wat langer dan verwacht bij de garage in het dorp. Omdat het hier lastig boodschappen doen is zonder auto boden onze lieve vrienden H. en G. uit Besse aan dat we één van hun (Fransel!) auto's konden lenen.

'Ze zullen toch niet?'

Ja hoor, we kregen 'm: de Witte van Besse! En het is waar, je krijgt sneller voorrang, Echte Fransen toeteren met een heel vriendelijk klinkend toetertje ter herkenning of tikken even met twee vingers aan de zijkant van hun voorhoofd als je ze passeert. We waren opeens toegelaten tot een warm Frans genootschap waar je normaal gesproken jaren over doet om erbij te mogen horen.

De Witte van Besse deed dat allemaal voor ons. Ja, natuurlijk hebben we nog een paar rondjes extra gereden omdat we 'zogenaamd' iets vergeten waren. Jongens, wat een magnifiek gevoel om even Echt Frans onder de Echte Fransen geweest te zijn.